

téma 6: analýza staročeského textu

Dalimilova kronika

Františkánský rukopis asi 1440

iafz wam libuſto nauiediolator wam po

ati/budet

ati *otia*

Ady tu přemysl smiedasse přemysloua
geden pan otia hledasse. *zkwetla*
ze otia wpuſtla zſebe piet pramenow
a z nich proſwete piet orzechow. Cztirze
wſchmu pomale chwili paty by zill ten
wſſiem ſe ſmily. *Ozwoleny přemysla*

Rdy ſobie ten dilb vſazachu.
Na přemyslu potazachu. Ktereby
bylo to znamenie. te ſuche otty wzeſitwe
nie. Cimz tak přemysl odpouedie. tot
ia wam wſſe pouiedie. Otia ſucha geſt
znamenie. meho chlapeho wrozenie. A
le zet geſt brzo wzkwetla. iaſz wem libu
ſſe wzeſila. aſoy rod z chlapeho porodat
wyde kraloueho rzada. Aſoy prameny
bude kwistu. to budu na kwiſe ciſti. nebt
zemne bude kniežſtwo patero. ale brzo
zhyne ztvero. Wate zkwetne welnye
kwaſmie. a wpuſta ſwoy plod waſmie. Aſt
ſe gny ldy podryde. wſſak rzaſa toho wy
de. ze wnik pomſti ſweho dieſa. y geſo
wrahom napotom bude bieda. Aſt to.

medie...
was moy rod ze leznu metlu karati **otla**
A kdy tu przemysl smiedasse **przemyslona**
geden pan otlu gledasse **zkvetla**
ze otla wprustala zsebe piet prammenow,
a z nich prokwete piet orzechow. Cztynie
w schmu pomale chwili paty by zib ten
w siem se smily **zwoleny przemysla**
du...
du...

transliterace

[...] otka

Akdiz tu przemyfl fniedaffe **prziemyfloua**
geden pan otku hledaffe/ **zkwetla**

ze otka wipuftila zfebe piet pramenow /

a z nich prokwete piet orzechow / Cztyrzie

wfchnu pomale chwili / paty by žiw ten

wffiem fe fmily. [...]

transliterace

[otka przyemyfloua zkwetla]*

A kdiz tu przemyfl fniedaffe

geden pan otku hledaffe/

ze otku wipuflila zfebe piet pramenow /

a z nich prokwete piet orzechow / Cztyrzie

wfchnu pomale chwili / paty by žiw ten

wffiem fe fmily. [...]

*název oddílu v rkp. červeným inkoustem na okraji tří po sobě jdoucích řádků

transkripce

Otka Přemyslova zkvetlá

A když tu Přemysl sniedáše,

jeden pán otku hledáše,

že vypustila z sebe pět pramenův

a z nich prokveté pět ořechův.

Čtyřie uschnú po malé chvíli,

pátý by živ, ten všem se smíli.

transkripce

[otka przyemyfloua zkwetla]

A kdiz tu przemyfl fniedaffe

geden pan otku hledaffe/

ze otko wipuflila zfebe piet pramenow /

a z nich prokwete piet orzechow / Cztynie

wfchnu pomale chwili / paty by žiw ten

wfciem fe fmily. [...]

Otko Přemyslova zkvetlá

A když tu Přemysl sniedáše,

jeden pán otku hledáše,

že vypustila z sebe pět pramenův

a z nich prokwete pět ořechův.

Čtyři uschnú po malé chvíli,

pátý by živ, ten všem se smíli.

překlad

Přemyslova vykvetlá otka

Během toho, co Přemysl snídal,

jeden z pánů/šlechticů hleděl na otku,

která ze sebe vypustila pět prutů,

z nichž vpučelo pět ořechů.

Čtyři (ořechy) po malé chvíli uschnou,

pátý, který zůstal (naživu), se všem zalíbil.

překlad

Otka Přemyslova zkvetlá
A když tu Přemysl sniedáše,
jeden pán otku hledáše,
že vypustila z sebe pět pramenóv
a z nich prokvete pět ořechóv.
Čtyřie uschnú po malé chvíli,
pátý by živ, ten všem se smíli.

Přemyslova vykvetlá otká
Během toho, co Přemysl snídal,
jeden z pánů/šlechticů hleděl na otku,
která ze sebe vypustila pět prutů,
z nichž vpučelo pět ořechů.
Čtyři (ořechy) po malé chvíli uschnou,
pátý, který zůstal (naživu), se všem zalíbil.

analýza textu

analýza textu

podle transkripce

Otka Přemyslova zkvetlá
A když tu Přemysl sniedáše,
jeden pán otku hledáše,
že vypustila z sebe pět pramenův
a z nich prokvetě pět ořechův.
Čtyřie uschnú po malé chvíli,
pátý by živ, ten všem se smíli.

analýza textu

podle transkripce

Otka Přemyslova zkvetlá

A když tu Přemysl sniedáše,

jeden pán otku hledáše,

že vypustila z sebe pět pramenóv

a z nich prokvete pět ořechóv.

Čtyřie uschnú po malé chvíli,

pátý by živ, ten všem se smíli.

analýza textu

otka

Wikimedia Commons <https://cs.wikipedia.org/wiki/Otka#/media/Soubor:Rosenauerův_mlýn_-_otka.jpg>

otka, -y f.; k otknúti/otýkati

1. **otka**, *oráčský nástroj (násada s kovovým ostřím) k rozrážení hrud a odstraňování hlíny z radlice*: Přemysl vdruži v zemi otku DALC 5,16 ruotin; suché otky [Přemyslovy] vzeťvěnie DALC 6,4 durre rewte; aratrum dic pluh,...burtea sit otka, buris kleč KLARBOHĚ 800 (De artificibus); dentula otka SLOVNOM 68a; burtea othka, tigilla dlubně SLOVNOM 68b; ktož se chlúbí otkau, ostnem voluov pobádá BIBLPRAŽ Sir 38,26 (střělbú ~Ol, ~Lit, v střele ~Pad) in iaculo; burtea est instrumentum purgandi aratrum Wotka VODŇLACT D3a; rutum...est instrumentum rusticorum, eo quod eo arena cruitur Wotka VODŇLACT S5b
2. *dřevěné držadlo, zvl. u pluhu, kleč pluhu (?)*: stiva...dicitur manica aratri sicut a posteriori držadlo pluhu nebo Wotka VODŇLACT V3b; stivarius kto dělá neb drží wotku VODŇLACT V3b
3. *jm. osob.:* Otká de P. LIST AMP 987,32a (1351); Petr wotka ARCHKOL (1497)

Ad 1: k základu *o(b)týkati ‚zasahovat ostrými nárazy, rozrývat‘ srov. *obrážeti* ap.; srov. též mladší syn. *bodka* (JgSlov 1,149). Kování otek u nás zachováno z poč. 14. stol. (Dějiny techniky 167). Srov. též *dentula ein riffel* DiefGlos 174. – Ad 3: podle SvobodaExc může jít též o *hypokor.* k *Otta/Ota*

Zdroj: *Staročeský slovník*, [seš.] 1–26. Praha: Academia, 1968–2008.

VW <<https://vokabular.ujc.cas.cz/hledani.aspx?hw=sm%u00fdliti>>

analýza textu

podle transkripce

Otka **Přemyslova** zkvetlá

A když tu Přemysl sniedáše,

jeden pán otku hledáše,

že vypustila z sebe pět pramenův

a z nich prokveté pět ořechův.

Čtyřie uschnú po malé chvíli,

pátý by živ, ten všem se smíli.

analýza textu

podle transkripce

Otka Přemyslova zkvetlá

A když tu Přemysl sniedáše,

jeden pán otku hledáše,

že vypustila z sebe pět pramenův

a z nich prokvete pět ořechův.

Čtyřie uschnú po malé chvíli,

pátý by živ, ten všem se smíli.

analýza textu

Přemyslova

211
BRATROVA
nom. sg. f.

analýza textu

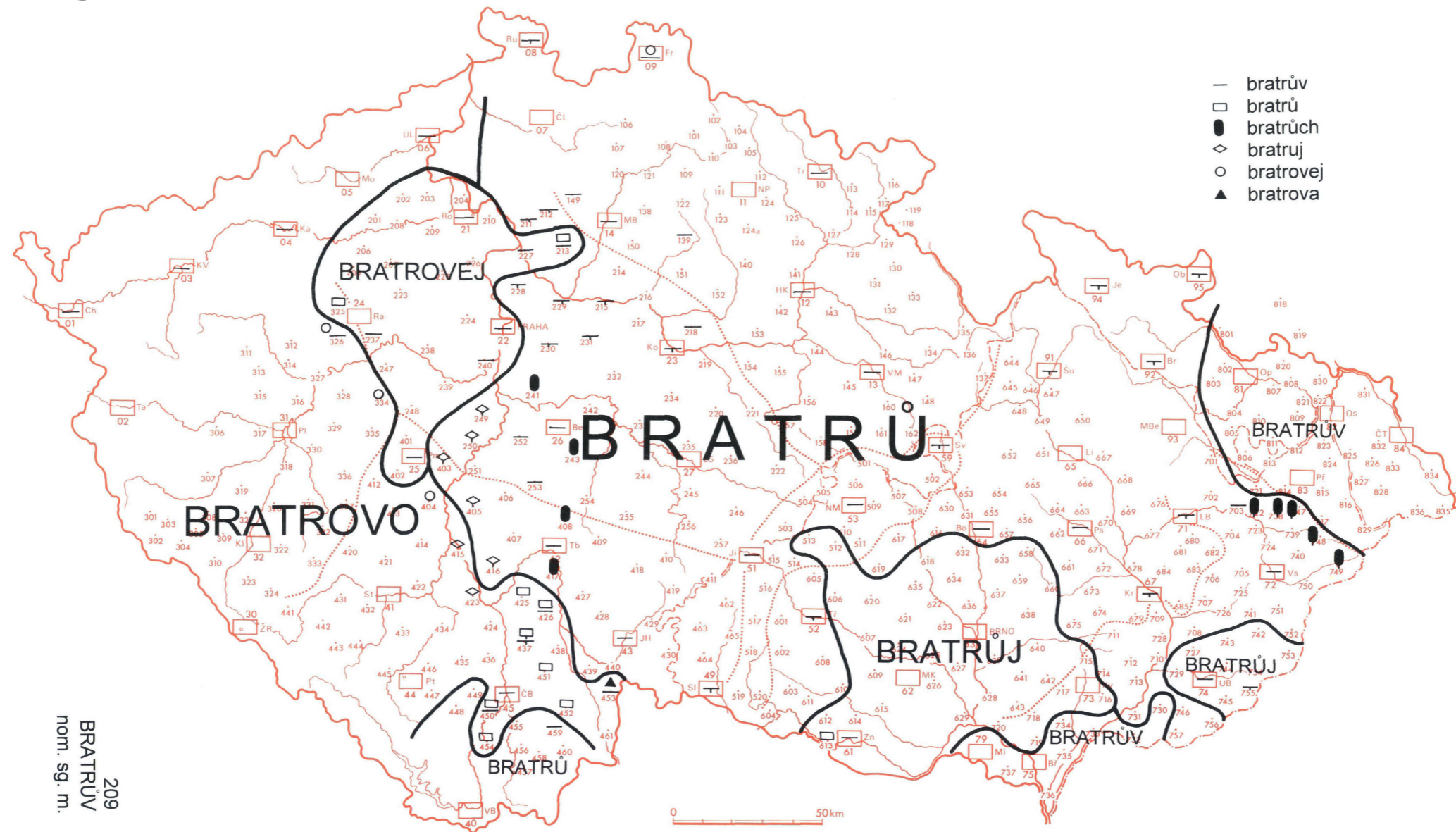
Přemyslova

210
BRATROVO
nom., akuz. sg. n.

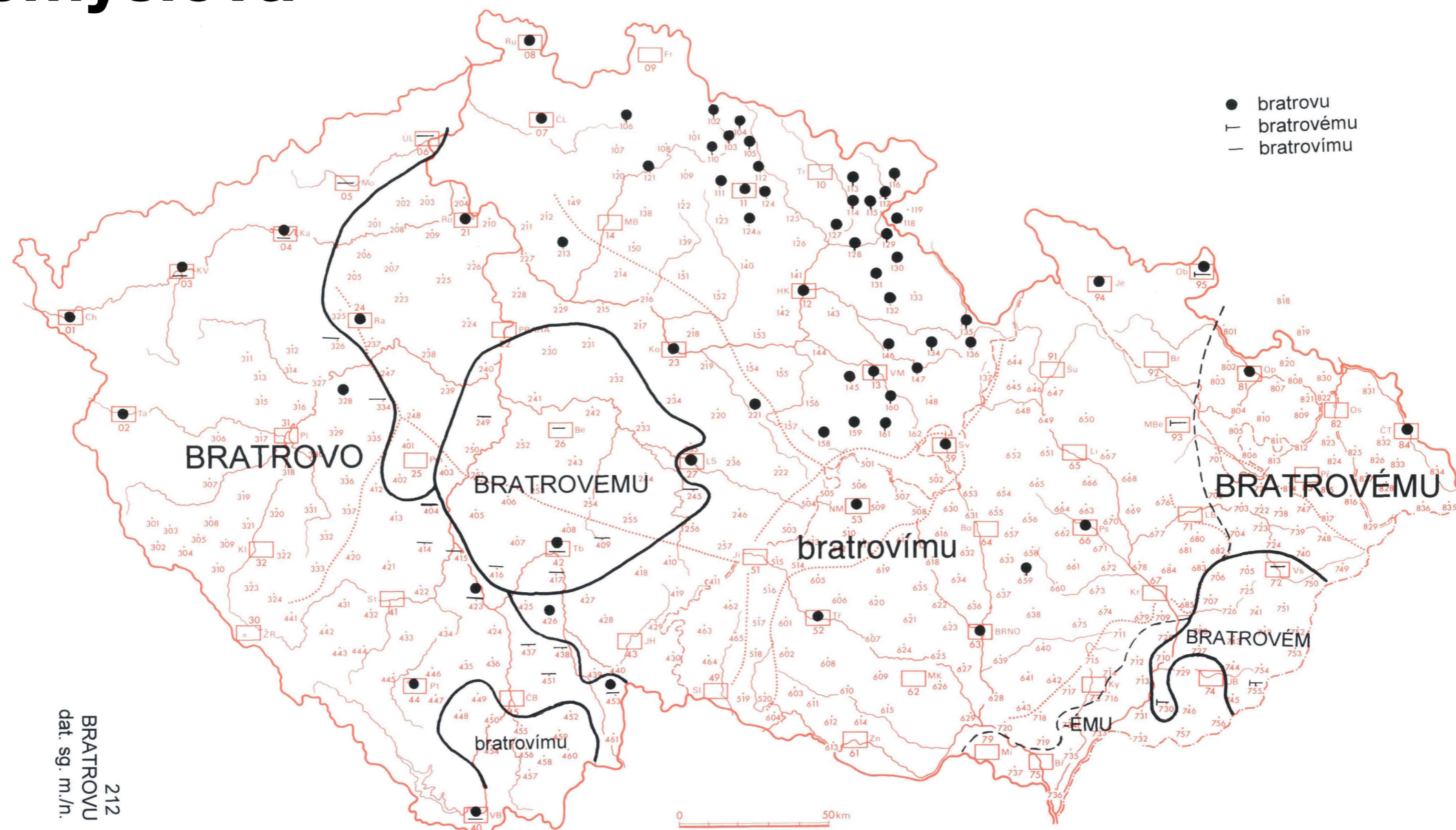
analýza textu

Přemyslova

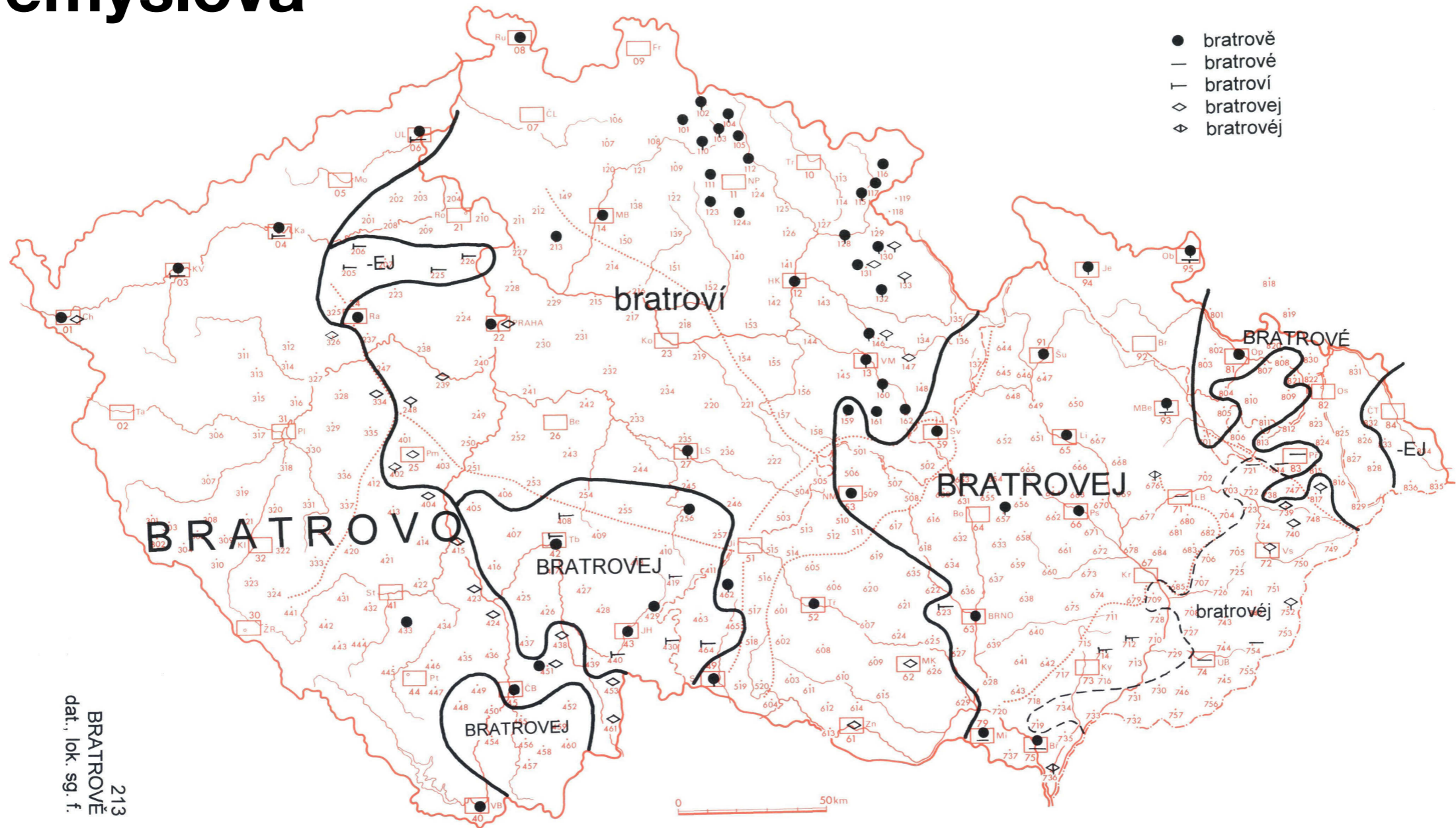
analýza textu

Přemyslova

analýza textu

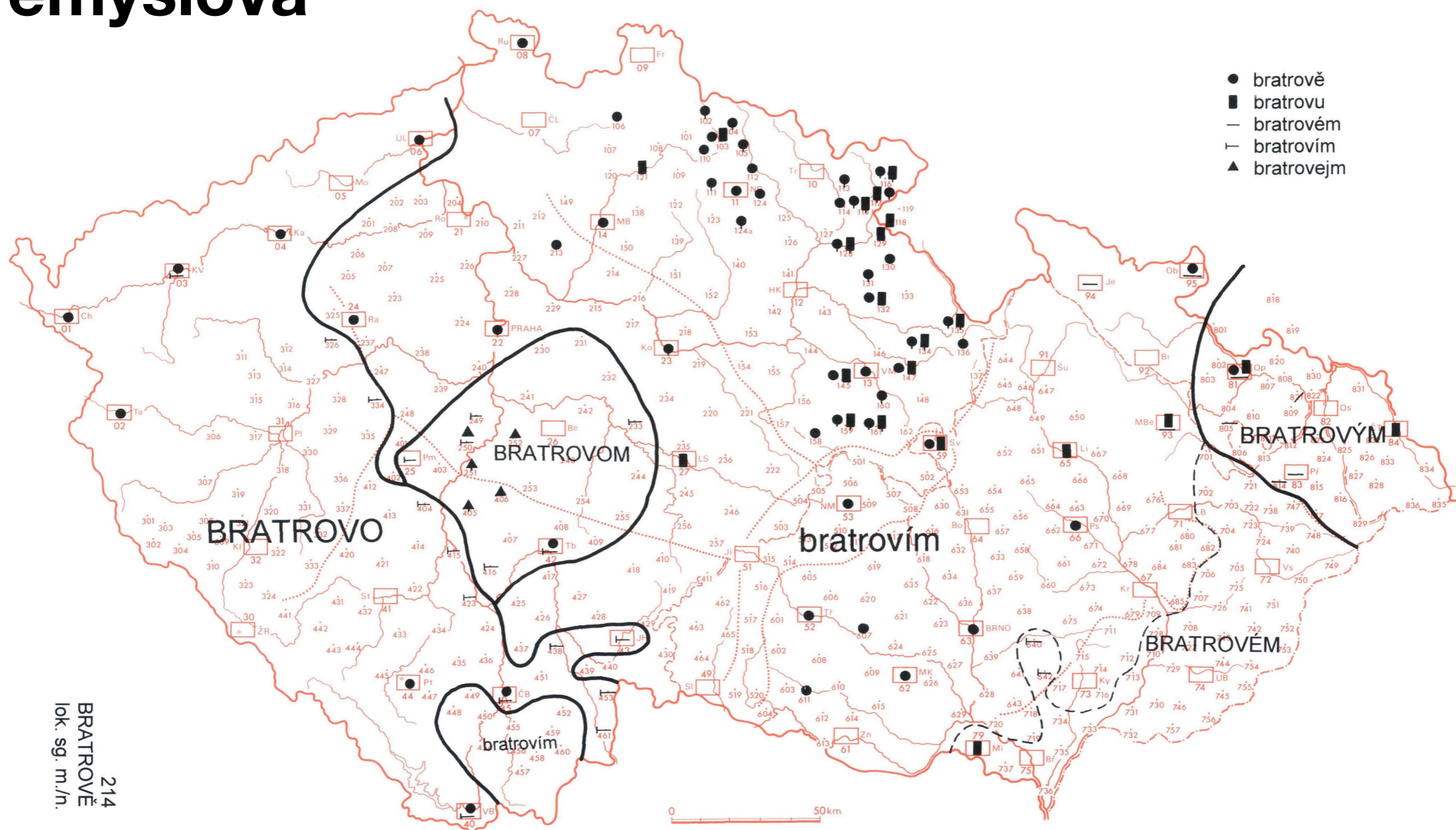
Přemyslova

BRATROVÉ
213
dat., lok. sg. f.

analýza textu

Přemyslova

analýza textu

Přemyslova

215
BRATROVU
akuz. sg. f.